

חלק א'

- א. צ"ב מהו עומק ענין האושפיזין, ומה הקשר בין ענין זה לחג הסוכות.
- ב. רמב"ן, אע"ג דנפש עניינו רוחני ואינו תופס מקום, מ"מ העולה מבית לעלייה מקושר נפשו למקום העלייה יותר מלמקום הבית/ וכן מצינו במהרש"א דנפש האדם נשאר במקום שגופו קבור (והרוח והנשמה עולות למרום), ולכן התפלה על קבר צדיק, וכגון במכפלה, היא תפלה רצויה.
- ג. וא"כ, הא דנפש השבעה רעיא מהימנא מוזמנים לסוכתו מורה על כך היות ומחובר נפשותיהם למקום הסוכה קשר מיוחד. ולשון הזהר (פרשת אמור) "בשעתא דבר נש יתיב במדורא דצלא דמהימנותא וכו' ואברהם וחמשה צדיקיא אחרין שויין מדוריהון עמיהו\ וכן בהיותם נמצאים עם האדם בסוכתו מורה על חיבור בין האדם לבין רעיא מהימנא\ והיות גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, א"כ, בבחינה מסויימת, אי היה אברהם אבינו מגיע בגופו בהיותו חי על האדמה להיות אורח בסוכתו של אדם, חרף רום מעלתו שאין לשער כלל, לעומת מיעוט ערך של בעל הסוכה, אין בזה חידוש כל כך, בבחינה מסויימת, כמו בהיות אברהם אבינו בנפשו, גדול יותר במיתתו, מגיע לבקר אצל המקיים מצות סוכה\ וא"כ עלינו לבאר היאך אפשר לכל אדם מישראל להתעלות כל כך בחג הסוכות עד שיוכל להתחבר כך למצוקי ארץ.
- ד. ונראה לבאר, דענין הסוכה זכר לענני כבוד, וע' רבנו בחיי כד הקמח, ומבואר מדבריו דענני כבוד כנגד שבעה עננים המקיפין לכסא הכבוד, שלפעמים פתוחין לתפלה ולתשובה, ולפעמים העננים חוצצין בין הקב"ה לתפלות וכדו', עכ"ד\ ולכן נראה, דכעת בסוכות אדם דר בתוך העננים, כלומר בתוך מחיצת כסא הכבוד\ נמצא, דנתעלה נפש האדם על ידי קיום מצות סוכה בחג הסוכות, עד שמשגיג דרגא נשגבה. ונראה שמתוך אותו דרגא, בהימצאו במחיצת כסא כבוד, פשוט ששם יוכל כל אדם להתחבר עם שבעה רעיא מהימנא.

חלק ב'

- ה. ונראה לבאר מה דאדם משיג דרגא זו בחג הסוכות דוקא, על פי שם החג בתורה חג האסיף, ועל פי שם החג בלשון חכמים, זמן שמחתנו.
- ו. חג האסיף, נראה לבאר דג' רגלים אשר נקראים על שם תקופות התבואה בשדה, פסח באביב חג הזרע שבועות חג הקציר סוכות חג האסיף, כנגד ג' תקופות בחיי האדם בעולם הזה. שהרי אדם נמשל לתבואה, וכמבואר במה שכתוב כי האדם עץ השדה, וכן במה שכתוב (שמואל א, ב ה) "שבעים בלחם נשכרו ורעבים חדלו, עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמלה". ונראה שהתבואה בצומח כאדם במדבר, שהתבואה פרי הזרע הנזרע בארץ, וכן האדם פרי הזרע הנזרע באשה\ נמצא, דחג הפסח שהוא חג הזרע באביב, הוא כנגד עת הזריעה של האדם, עת תחילת הגיעתו לעולם הזה. חג השבועות שהוא חג הקציר, עת שהות התבואה בשדה, הוא כנגד משך חיי האדם בעולם הזה. וחג הסוכות שהוא חג האסיף לאסוף את התבואה מן השדה, הוא כנגד יציאת האדם מעולם הזה בעת המיתה, ע"ש מה שכתוב בתורה בראשית כה ח, "ויאסף אל עמיו", כלומר אסיפת נפש האדם מן העולם.
- ז. ונראה שתקופות אלו בחיי האדם בעולם הזה, יש כנגדן שלש תקופות בחיי כלליות כנסת ישראל בעולם הזה, אשר עתם בעת שלש הרגלים, חג הפסח שהוא חג הזרע, בו הלידה של כלל ישראל בעולם הזה כידוע\ חג השבועות שהוא חג הקציר, היינו זמן מתן התורה כנגד משך ימי כלל ישראל בעולם הזה, כמש"כ "אם לא בריית יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתיי", שתכלית בריאת עולם הזה קיום התורה על ידי בני ישראל\ וחג הסוכות, שהוא חג האסיף, כנגד עת היאסף כלל ישראל מעולם הזה אל יום שכולו ארוך וחיי עולם הבא באחרית הימים, וכמש"כ רבינו בחיי שם שסכך הסוכה בבחינת העטרה מעל ראשיהם של הצדיקים לעתיד לבא, שהצדיקים יושבים ועטרותיהן בראשיהן ונהנין מזיו השכינה.
- ח. והשתא, אסיף מלשון סוף, ומלשון כינוס לאסוף, וכן מלשון תוספת להוסיף.

- ט. וכולם איכא באסיפת התבואה, סוף מלאכת התבואה בשדה לאחר החרישה זריעה וקצירה וכדו', כינוס התבואה לתוך הבית, ותוספת, שעל ידי אותו תבואה שנאסף נתוסף לו תוספת מזון בביתו.
- י. וכן האסיף אצל האדם כמש"כ "ויאסף אל עמיו", יש בו כל הנך ג' עניינים, א' סוף, שעת המיתה היינו סוף לחייו, וכמש"כ רש"י בתהלים קד כט, "תסתיר פניך יבהלון תסף רוחם יגועון ואל עפרם ישובון". ופירש"י שם, "תוסף רוחם, לשון כליון כמו (לעיל שם עג) ספו תמו".
- יא. וכן ויאסף אל עמיו משמע כינוס, דלכד מה שנפטר ויצא מן עולם הגשמי, כן נלקח, ונאסף עם עולם הנשמות, וכמבואר במדרש הגדול בראשית כה ח, "ויאסף אל עמיו, מאי אל עמיו, שכל אחד ואחד נאסף כפי מה שהוא, הצדיקים נאספים עם דור אבותם, והרשעים נדחפים אל דור אבותם, ומאן דכסף אכל בכסף ומאן דפחר אכל בפחר", כלומר, צדיק נאסף אל אבותיו, שהם רוצים בו להיותו עמם במחיצתם
- יב. ויאסף אל עמיו, עם מלשון עם בחיריק, וידוע דברי הגר"א אצל בלעם, דחלק וילך אתו, שהולכים זה וזה באקראי למקום אחד, להולך עמו, כלומר יחד עם תכלית ומשימה משותפת והיינו מש"כ בראשית יא ו, "ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות", כלומר היותם עם אחד, יחד זה עם זה במשימה משותפת, ושפה אחת, דאלמלא שפה משותפת לא יתכן שילך זה עם זה יחד בלב אחד נמצא, ואל עמיו, כלומר איחוד של משימה משותפת ודבר זה שייך רק לאחר היפרד גופו החומרי, וכמבואר במסילת ישרים דכלל ישראל אחד בדיבוק בה', ואילו בהולך אחר יצרו כל א' נתפרד לעצמו ולכן במיתה דוקא בהיפרד גופו וחומריות שבו, נאסף אל עמיו, להתחבר חיבור אמיתי בלב אחד לעמו, אלו שמחוברים עמו בתכלית אחד
- יג. ובה מבואר מה שכתוב בזוהר פ' אמור שם, "דמאן דאית ליה חולקא בעמא קדישא יתיב בצלא דמהימנותא לקבלא אושפיזין, למחדי בהאי עלמא ובעלמא דאתי", שהחיבור עם האושפיזין הוא על ידי הכח של אסיפה אל עמיו כאמור.
- יד. תוספת. ע' בגר"א פ' אגדות תענית כ"ג א' מובא בתהלים קד כט שם, "תוסף רוחם יגועון, האדם קודם מותו מקיץ מתרדמתו (תרדמתו בעוה"ז) כמו שנאמר תוסף רוחם יגועון, וכתוב בזוהר שמוסיף רוחו" ופ"י היכלות מד, ב' כתב, "תוסף רוחם יגועון, מיתת נשיקה... והא כשמתגלה לנשמתא דבר שלא הורגל בו... ובשעת מיתה אז תוסף רוחם ולכן יגועון בזה הנשיקה, ולכן גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחיים שזוכין מה שלא זכו בחייהן" ובבא"ג שם, "תשלח רוחך יבראון כו", [ברכות י ע"א נסתכל ביום המיתה ואמר שירה] שאז זוכה ליחידה כמ"ש הראני נא את כבודך ואמר לו כי לא יראני האדם וחי, וכמש"כ בר"מ פ' פנחס (רנ"ה ב) ולעתיד יזכו בה, וז"ש תשלח רוחך יבראון יהי כבוד ה' לעולם ישמח כו' וזהו שמחה של לויתן" וע' אד"א פ' וזאת הברכה לד ז, שבחייו לא זכה משה רבנו לשער הנו"ן וכו' אבל במותו זכה לכולם וכו' והיינו דבשעת מיתתו נתוסף לאדם רוח יתירה, וע' בגמ' סנהדרין דבשעת מיתתם נתנבאו שמואל הקטן ואחרים שם ונראה דיש בזה שני עניינים, הסרת העיכוב של גופו החומרי, וכן הלקיחה אל ה', ויאסף אל עמיו, מיתת הנשיקה, ובכך נתוסף רוחו.
- טו. וכן ג' עניינים אלו בכלליות כנסת ישראל סוף, שחג האסיף בחינת אחרית הימים, שהוא הסוף וקץ הימים אסיפה, ולכן מצינו ביציאת מצרים, דלכד מה שיצאו מן השעבוד, אף נלקחו ונאספו אל ה', והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתיו ונראה דזה מתבטא במש"כ ויסעו מרעמסס סכתה, כלומר נסעו מתוך השעבוד אל מקום שנאסף לחיק ה', לתוך ענני הכבוד, והיינו העננים שמקיפין לכסא הכבוד כאמור ובה מבואר מש"כ למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים ותוספת, מה דבאחרית הימים נתוסף דעה את ה', כמש"כ למען דעת כל עמי הארץ וגו', וכמש"כ ומלאה הארץ דעה וכמים לים מכסים והיינו ענין סעודת לויתן לעתיד לבא כמבואר בגר"א שם.
- טז. נמצא דבחג האסיף, לבד מה שמונה בו כח הסוף של אחרית הימים, אף מגיעין בו לכח האיסוף של להתאסף תוך ענני כבוד במחיצת כסא הכבוד, ונראה שהאמצעי להשגה זו היינו על ידי כח התוספת הטמון בו אשר על ידו

נתוסף לרוחו רוח יתירה, והיינו מעין הכח של תוסף רוחם יגועון דעת המיתה\ וביאור הדברים, כי היכי דעל ידי המיתה הוסר העיכוב של מאסרי החומריות בהרכבת גוף האדם עם נפשו, כמו כן בסוכות על ידי גמר כפרת העונות דר"ה יוה"כ וסוכות, הוסר העיכוב של מאסרי הרע של החטא, ובמה שנתפרד מן החטא החומרי דומה לפירוד הנפש מן הגוף, ואיכא סילוק העיכובים והתקרבות אל השכינה, ועל ידי זה נתוסף רוח לרוחו ונתעלה לתוך מחיצתו של כסא הכבוד בתוך הסוכה הדומה לענני כבוד המקיפין את הכסא כאמור\ וכן בענין זה כתוב בקהלת ט ז, "לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך, כי כבר רצה האלקים את מעשיך"

יז. ולכן זמן חג האסיף הוא הזמן הראוי להתעלות הנפש להיותה במחיצת כסא הכבוד ובכך להתחבר עם האושפיזין מהימנותא.

חלק ג'

יח. וכן מצינו ענין זה של תוספת רוח בעת חג הסוכות כפי מה שכינוהו חז"ל זמן שמחתנו, שהרי מצינו תוספת רוח אצל השמחה, במה שכתוב מלכים ב ג' טו, "ותהי כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'", וכמש"כ רבינו בחיי בראשית פרק א פתיחה לפרשת בראשית, "ומן הידוע כי ברבות השמחה יתחזק הכח השכלי שיש בנפש ויהיה יותר מוכן להשיג המושכלות, וכענין האמור באלישע: (מלכים - ב ג, טו) "קחו לי מנגן", ודרשו ז"ל: (שבת ל ב) אין שכינה שורה לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות אלא מתוך דבר שמחה וכו'", וחזינן דתוספת שמחה היינו תוספת רוח הקודש המביאה לידי השראת השכינה\ וזה ענין מה דבסוכות כתיב "ושאבתם מים בששון וגו', ואמרו חז"ל שמשם שאבו רוח הקודש, שעל ידי שמחת בית השואבה, שמי שלא ראה לא ראה שמחה בימיו, זכו לתוספת רוח דרוח הקודש.

יט. נמצא, דאף מצד מה שחג הסוכות הוי זמן שמחתנו, יש בכח תוספת רוח הקודש, אשר על ידו ראוי האדם ליכנס בסוכה דלעילא לתוך מחיצת כסא הכבוד, ובכך להתחבר עם האושפיזין עילאין

חלק ד'

כ. ואם נבא לשאול מאין היא השמחה הלזה של זמן שמחתנו, אשר מביאה לידי תוספת רוח של ויהי כמנגן המנגן, הוי אומר שמקורו מעצם תוספת הרוח של ותוסף רוחם ויגועון של חג האסיף, שריבוי הדעת של זמן האסיף דויאסף אל עמיו בשעת המיתה, היא היא המביאה לשמחה שאין למעלה הימנה, וכמבואר בדברי הגר"א בבבא"ג שם, "תשלח רוחך יבראון כו', [ברכות י ע"א נסתכל ביום המיתה ואמר שירה] שאז זוכה ליחידה כמ"ש הראני נא את כבודך ואמר לו כי לא יראני האדם וחי, וכמש"כ בר"מ פ' פנחס (רנ"ה ב) ולעתיד יזכו בה, וז"ש תשלח רוחך יבראון יהי כבוד ה' לעולם ישמח כו' וזהו שמחה של לוי"ת\ ובביאורי תק"ז תכ"א, ובאבן שלמה ס' קנ"ח, "יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו, סעודת לוי"ת הוא הדעת שתתרבה בארץ שהוא שמחה הגדולה אשר אין למעלה ממנה וכו'\ וע' שם שלעת"ל הקב"ה עושה סוכה מעורו של לוי"ת, ונמצא להאמור דהיינו השמחה של שעת המיתה.

כא. וא"כ, מה שכתוב ושמחת בחגך, ועל שם זה כינוהו חז"ל לחג הסוכות זמן שמחתנו, נובע מאותו שמחה של ריבוי הדעת ותוספת הרוח של חג האסיף\ והוא הוא הסוכה אשר נאמר בו באספך מגרנד ומיקבך מפסלת גרן ויקב, ולעתיד לבא יעשה מעורו של לוי"ת, ופירש הגר"א בפירושו לאיוב שם שהוא מלשון דבקות, מלשון לוי"ת חן, והיינו השמחה שאין למעלה הימנו של ויאסף אל עמיו, נמצא דעל ידי הסכך של האסיפה מגרנד ומיקבך, זוכין לסכך של עורו של לוי"ת שהוא שמחת הדיבוק בה' שאין שמחה למעלה הימנו, ועל ידי אותו שמחה נתוסף לו עוד רוח וריבוי הדעת בסוד כמנגן המנגן.

כב. ובזה מבואר היטב אמאי בחג הסוכות דוקא זכינו על ידי כח האסיף, וכתוצאה מכך על ידי השמחה הנובע מאותו אסיף, לתוספת רוח וריבוי הדעת וקרבת האלקים להיות במחיצת ענני כסא הכבוד, ולהתחבר עם האושפיזין דהימנותא.

כג. ובזה מבואר הא דנקט בזהר שם, "ובעי בר נש למחדי בכל יומא ויומא באנפין נהירין באושפיזין אלו דשריין עמיה...רב המנונא סבא כד הוה עייל לסוכה הוה חדי, וקאים על פתחא לסוכה מלגאו ואמר נזמן לאושפיזין...ואומר בסכות תשבו שבעת ימים, תיבו אופשיזין עלאין תיבו, תיבו אושפיזין מהימנותא תיבו, ארים ידוי וחדי, ואמר זכאה חולקנא...", שענין השמחה הוא שעל הידי השמחה דוקא אדם זוכה לתוספת הרוח וריבוי הדעת להיכנס למחיצת סוכת ענני הכבוד ולהתחבר עם האושפיזין.